

ज्ञान - विज्ञान विमुक्तये

Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar's Ideology in the Present Scenario

Dr. M. R. Ingle

**Relevance of
Dr. Babasaheb Ambedkar's
Ideology in the Present Scenario**

ISBN : 978-93-82414-15-5

© Reserved

Edition : Oct. 2012

Publisher & Printer :

Shri. Rangrao A. Patil,

Prashant Publications,

3, Pratap Nagar, Dynaneshwar Mandir Road,

Near Nutan Maratha College, Jalgaon - 425001.

Ph. No. 0257-2235520, 2232800.

Web : www.prashantpublication.com

Type Setting

Shri. Gajanan Godge

Price : ₹ 995/-

All rights are reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior written permission of the publisher. The authors are solely responsible for the content of the papers compiled in this volume. The publishers or organizers do not take any responsibility for the same in any manner.

Printed from the Camera ready copy provided by the editors.

Contents

1.	Dr. Babasaheb Ambedkar's Contribution to Economic Democracy in Modern India.....	Ravi Shankar Singh	1
2.	Relevance of economics thoughts of Dr. Babasaheb Ambedkar in the present Scenario.....	Lennart Johannes	9
3.	Ambedkar's Theory of Education and its Relevance in the Present Era.....	Dr. A.M. Metkar, Miss M.T.Sarode	11
4.	Efficient Minister of the Labour and Public Works Department Dr. B.R. Ambedkar - a Boon for the Industrial Labour.....	Archana S. Pethe, Kalpana V. Kothale	13
5.	Bharatratna Dr. Babasaheb Ambedkar : A Global Icon of Democracy.....	Prof. Dr.Aruna S.Wadekar	15
6.	Dr. Babasaheb Ambedkar's Ideology On Indian Socio-Economic Structure.....	Dr. B.S. Kavhar	17
7.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar's Thoughts on Social Justice in the Present Scenario.....	Prof. Bhagwan Garude	19
8.	Dr. Babasaheb Ambedkar and His Thoughts on Democracy.....	Prof. C.I.Raut	22
9.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar ,in context of Indian Demofcracy.....	Prof. Sou. D. B. Prabodhankar	25
10.	Dr. Ambedkar's Idiology on Democracy.....	D. N. Besekar	29
11.	Economic Thoughts of Dr. Ambedkar & its relevance today.....	Dr. D. N. Khadse	33
12.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar ideology in the context of Indian Democracy.....	Dinesh.S.Kasat	37
13.	Dr.Babasaheb Ambedkar's Ideal Democracy.....	Prof Deonandan T. Adhau	39
14.	Dr. Babasaheb Ambedkar's Literature as a Social Discourse - with Reference to OBC.....	Asst. Prof. Dipak Ulemale, Dr. K. S. Khandare	41

15.	Dr. Ambedkar Contributions Towards Womens Rights.....	Dilip Sukhadeve	43
16.	Dr. Ambedkar's State Socialism and its relevance in Indian Economy.....	Asst. Prof. Ekurkekar Balaji Madhukar	46
17.	Dr. B. R. Ambedkar and Democracy.....	Asst.Prof. Ku. Goldie Kishor Jambhulkar	52
18.	Dr. Babasaheb Ambedkar and Indian Democratic constitution.....	Prof. Ganesh M. Khekale	54
19.	Dr Babasaheb Ambedkar's Educational Views In Present Scenario.....	Prof. H. K. Mankar	56
20.	Importance of Dr. Babasaheb Ambedkar's Economics in the Development of India.....	Dr. Harshanand P .Khobragade, Manjushri .R.Gharde	58
21.	The Structure of Agriculture Economic of India in Perspective of Dr. B.R.Ambedkar.....	Dr.H.R.Tiwari	60
22.	Dr. Ambedkar's State Socialism in the Present Scenario of Indian Democracy.....	Harshvardhan S. Kolhapure	63
23.	Relevance of Dr. B.R. Ambedkar's Ideology on rural development with reference to 'Democracy vis-à-vis Social Equality' in the Modern India.....	Dr. Kalpana V. Jawale	66
24.	Dr. B. R. Ambedkar View on Democracy.....	Asst. Prof. Kishor Deshmukh	70
25.	Economics thoughts of Dr. Ambedkar and its need in Present Scenario.....	Asst. Prof. M. A. Wasnik	72
26.	Relevance of Dr. B. R. Ambedkar in context of Indian Economy.....	M. N. Kubde	75
27.	Dr.Babasaheb Ambedkar views on Women social rights.....	Madhuri Dhivare-Raut	79
28.	Dr. Ambedkar and Indian Democracy.....	Dr. Nazir Ali Quadri	83
29.	The Father of Philosophy of Social Justice.....	Dr Nutan B. Chavan	87

30.	Dr. B.R. Ambedkar's thoughts on Agriculture in present Scenario.....	Dr. N. T. Wankhade	90
31.	Dr. Babasaheb Ambedkar - A Saviour of Women.....	Pushpa B. Lakhdive	92
32.	Dr Ambedkar's thoughts on Economics and their relevance in the present.....	Prof. P. M. Tayade	95
33.	Dr. Ambedkar and the Future of Indian Democracy.....	Prof. Prabhakar S.Mohe (Mohale)	96
34.	Dr. B. R. Ambedkar and Democracy.....	Smt. Muley Pratibha Yoga	99
35.	Dr. Ambedkar's thought about democracy.....	Asst. Prof. Pravin Gawai	101
36.	Dr. Ambedkar's Contribution to Indian Economy.....	Prof. Dr. R. K. Shaikh, Prajakta V. Pohare	103
37.	Ambedkar's Thoughts on Economic Development and Planning.....	Prof. Dr. Raju Katthu Shinde	105
38.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar in context of Indian Economy Social and Removal of Untouchability.....	Asst. Prof. Dr. Rupesh Narhari Karhade	109
39.	Dr. Babasaheb Ambedkar's Economic thoughts and it's relevance in the present Scenario.....	Prof. Rahul P. Ghuge	111
40.	Ambedkar's Philosophy in the Present Indian Scenario.....	Prof. S. A. Katole, Dr. Anuradha R. Mule, Akshay A. Katole	113
41.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar's thought and Policies about Rural Development in Present Age.....	Rajendra S. Motghare	116
42.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar's ideology in the Present Scenario in the Context of Rural Development.....	Prof. R.S. Wankhade, Prof. V.B. Pawar	121
43.	Dr. Ambedkar's Philosophy of Education & Constitutional Safeguards Through Democracy for Education.....	Khandale Sushma Baburao	123
44.	Dr. Babasaheb Ambedkar's thoughts on Agriculture.....	Mr. Sudhir B. Sangole	127

45.	Dr. Ambedkar's perspective for Economic development.....	Prof. Suchita C.Bujurge	129
46.	Philosophy of Dr. B. R. Ambedkar, in context of Indian Democracy.....	Prof. Ku. Sapna Dayanand Gawai	132
47.	Dr. Ambedkar's ideology in context of Rural Development.....	Prof. Sahebrao D.Hiwale	134
48.	Dr. Babasaheb Ambedkar's Thoughts on Democracy: Its import in the future of Global Democracy.....	Dr. S.G. Kakade	137
49.	Dr. Ambedkar's thoughts on Indian Economy and its Relevance.....	Prof. Swapnil H. Dandade	140
50.	Relevance of Dr. Ambedkar's Ideology in the Context of Contemporary Democratic Chaos.....	Ms. Shruti H. Desai	144
51.	Dr. Babasaheb Ambedkar and Indian Democracy.....	Prof. Smita Rameshwar Dewar	147
52.	Dr. Babasaheb Ambedkar's life.....	Prof. Suresh N.Gawai	150
53.	Dr. Babasaheb Ambedkar's Conversion to Buddhism: An overview of its nature in democratic and Constitutional perspectives.....	Shrikishan N Morey	152
54.	Dr. Ambedkar's political philosophy and it's present relevance.....	Sachin R. Gawai, Sagar S. Gawai	153
55.	Democracy as Conceived by Dr.B.R.Ambedkar.....	Dr. Suhas R. Patil	157
56.	Dr. Ambedkar's and Economic Policies of India.....	Sagarbhushan R. Ugale	159
57.	Dr. B. R. Ambedkar's thoughts on Secularism and Human Rights.....	Dr. R. H. Deshmukh, Prof.S.S.Watare	162
58.	Dr. Ambedkar on Social and Political Democracy.....	Asst.Prof. Sanjay Khandel	163
59.	Dr. Ambedkar's Vision of Constitutional Culture and Democracy in South Asia.....	Sanjay Paikrao	165

60.	Dr. B.R. Ambedkar's Economic Thoughts.....	Asst.Prof. Sanket Raut	168
61.	Democracy and Dr. B. R. Ambedkar.....	Dr. Shrikrishna Raut	169
62.	The concept of Dr. Babasaheb Ambedkar's on Democracy.....	Dr. Sudhir Ingle, Dr. Nandlallokday	171
63.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar in context of Indian Democracy.....	Dr. Tulshidas G. Mirge	172
64.	Relevance of Dr. B. R. Ambedkar in context of Indian Economy.....	Dr. T. S. Rathod	174
65.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar's Philosophy on Indian Democracy.....	Prof. Ulhas. N. Medshikar	177
66.	Relevance of Dr. Babasaheb Ambedkar's Ideology in Indian Democracy and Economy.....	Prof. Vishal Vijay Korde	179
67.	Dr. B.R. Ambedkar and Social Justice.....	Dr. Vilas Aghav	182
68.	Dr. B.R. Ambedkar's thoughts of Economy in Political Democracy.....	Dr. W. D. Golait	186
69.	Dr. Babasaheb Ambedkar on Justice & Equity.....	Dr. (Mrs.) Yeshodhara P. Hadke	187
70.	Dr. B.R. Ambedkar's View on Economic growth and social justice in India.....	Dr. Y.P. Singh	191
71.	Educational thought of Dr. B. R. Ambedkar.....	Sangita M. Shegokar	193
72.	Dr. B.R. Ambedkar's thought on Rular Development And Indian Economy.....	Prof. Sudhakar B. Manwar, Prof. Sushil A. Wawarkar	196
73.	Dr. Babasaheb Ambedkar: A Deconstructive Angel.....	Dr. Purushottam P. Deshmukh	198
74.	Practical Approach of Dr. Ambedkar's Ideology on Freedom of Trade & Commerce.....	Dr. B.S. Zare	200

75.	Ambedkarism - The Universal Ideology and Movement of Human Liberation.....	Dr. Anil Ramteke	204
76.	Dr. B. R. Ambedkar: An Expert Economist.....	Arvind A. Tayade	206
77.	Views of Dr. B R Ambedkar On Indian Democracy.....	R. L. Joshi	208
78.	Annihilation of Caste: The Ideology of Dr. B. R. Ambedkar and Mahatma Gandhi for Rural reconstruction.....	Dr. Ashwin P. Ranjanikar	210
79.	Dr. Ambedkar's view on Indian Economy.....	Asst. Prof. Rahul G. Mahure	212
80.	Dr. Ambedkar's views on Globalization.....	Dr. S. P. Kawade	215
८१.	डा. बाबासाहब आंबेडकर इनकी विचारधारासे प्रक्षेपित शिक्षा का मूलस्वरूप तथा सद्यस्थिती में विवरण.....	गौतम मुरलीधर गायकवाड	२१७
८२.	डा. बाबासाहब आंबेडकर के आर्थिक विचार: एक अध्ययन.....	प्रा. डॉ. के. आर. नागुलकर	२२१
८३.	डा. बाबासाहब आंबेडकर के गणतंत्र विचार - एक विश्लेषण.....	प्रा. मुकुंद ह. खूपसे	२२४
८४.	डा. बाबासाहेब आंबेडकरजी के भारतीय प्रजातंत्रसंबंधी विचार.....	प्रा. पद्मानंद पिराजीराव सोनकांबळे	२२६
८५.	लोकतंत्र के परिप्रेक्ष्य में डा. बाबासाहब अम्बेडकर का वैचारिक योगदान.....	डा. सुरेशकुमार केसवानी	२२८
८६.	डॉ. बाबासाहेब अम्बेडकर की भारतीय लोकतंत्र के संदर्भ में वर्तमान स्थितीपर विचारधारा.....	प्रा. ज्योती जे. चोरे	२३१
८७.	डॉ. अम्बेडकर के आर्थिक विचारोंकी प्रासंगिकता.....	प्रा. पुरुषोत्तम बांडे	२३४
८८.	भारत के प्रजातंत्र में डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर विचार धारा का प्रभाव.....	संघदीप बळीरामजी मोहोड	२३६
८९.	आधुनिक भारत के निर्माता डॉ. बाबासाहब अम्बेडकरजी के आर्थिक विचार.....	प्रा. वैशाली जे. रगडे	२३८
९०.	डॉ. बाबासाहेब की दृष्टि से लोकशाही में नारी का स्थान.....	डॉ. शिवशंकर घुमरे, डॉ. सुलक्षणा जाधव-घुमरे	२४०

११.	डा. बाबासाहेब आंबेडकर आर भारताय नारा.....	प्रा. सुनंदा रेवसे	२४३
१२.	वर्तमान युगात ग्रामीण विकासाच्या संदर्भात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या भारतीय शेती संबंधी विचाराची समर्पकता.....	डॉ. एम. आर. इंगळे	२४५
१३.	भारतीय लोकशाहीच्या संदर्भात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे विचार आणि वर्तमान कालखंड.....	प्रा. डॉ. आनंद दत्तात्रय भोसले	२५०
१४.	डॉ. आंबेडकरांचा धम्म आणि भारतीय लोकशाही.....	प्रा. अविनाश कृ. मेश्राम	२५२
१५.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि आदर्श लोकशाही.....	प्रा. अरुण मुकुंदराव शेळके	२५४
१६.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे लोकशाही संबंधी विचार.....	अमोल स. राऊत	२५७
१७.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या लोकशाही बदलच्या विचारसरणीची वर्तमान काळातील प्रस्तुतता.....	प्रा. सौ. शिंदे अनिता व्यंकटराव	२६०
१८.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे ग्रामीण विकासातील योगदान.....	प्रा. अशोक व्ही. वाहुरवाघ	२६३
१९.	भारतीय लोकशाही, संविधान आणि वर्तमान.....	प्रा. डॉ. आनंद इंजेगावकर	२६५
१००.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे लोकशाहीसंबंधीचे विचार.....	प्रा. डॉ. भूमिका गो. वानखडे	२६८
१०१.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या दृष्टीकोनातील भारतीय लोकशाही.....	प्रा. बंडू जामनिक	२७०
१०२.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि भारतीय लोकशाही.....	प्रा. चंदू के. पोपटकर	२७३
१०३.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना अभिप्रेत असलेली भारतीय लोकशाही.....	डॉ. चिंतामन कांबळे	२७६
१०४.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर - एक समाजचिंतक.....	प्रा. डी. बी. भारसाकळे, प्रा. योगेश्वर नि. बलिंगे	२७९
१०५.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे आर्थिक विचार व वर्तमानकालीन भारतीय अर्थव्यवस्था.....	प्रा. डी. जे. कांदे	२८१
१०६.	भारतीय संविधानातील डॉ. आंबेडकरांचा आदर्शवाद.....	प्रा. दिपक राघोजी दामोदर	२८४

भारतीय संविधानातील डॉ. आंबेडकरांचा आदर्शवाद

प्रा. दिपक राघोजी दामोदर

मातोश्री शांताबाई गोटे महाविद्यालय, वाशिम

समता, स्वातंत्र्य, बंधुता व न्याय या चार मानवतावादी मुल्यावर आधारीत असलेली भारतीय लोकशाही आज जगातील आदर्श लोकशाही म्हणुन ओळखली जाते. मुळात लोकशाहीचे जनकत्व युरोपखंडाकडे आहे. तसेच बऱ्याच वर्षापासून युरोपात लोकशाही नांदतही आहे. मात्र असे असुनही त्यामध्ये फारसे विशेष वाटत नाही. कारण ज्या देशामध्ये अनेक आधारावर सजातीयता, एकजीनसीपणा आढळून येतो. अशा देशात लोकशाही उदयास येणे किंवा बऱ्याच वर्षापासून टिकून असणे ही फार मोठी गोष्ट वाटत नाही. मात्र भारतासारख्या विविधतेने नटलेल्या देशात जेथे धार्मिक, जातीय, वंशीय, पंथीय, भाषीक, प्रादेशिक इत्यादी आधारावर विविधता आढळून येते. अशा देशात लोकशाही उदयास येणे, सामान्य जनतेने तिचा आदरपूर्वक स्विकार करणे, त्याचप्रमाणे गेल्या पाच तपापासून तिचे अस्तीत्व अबाधित असणे ही प्रत्येक भारतीयांसाठी फार मोठी उपलब्धी आहे. निश्चितच यामागे भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची अनन्य साधारण अशी भूमिका आहे. भारतीय संविधानातून डॉ. आंबेडकरांचे स्पष्ट होणाऱ्या आदर्शवादी विचारांचे सादरीकरण करणे हाच माझ्या संशोधन निबंधाचा मुख्य उद्देश आहे.

'जगा आणि जगु द्या' हे मानवतावादी तत्व डोळ्यासमोर ठेवूनच समाजातील प्रत्येक दूर्बल घटकाला विकासाच्या समान संधी मिळाल्या पाहिजेत. हाच मुख्य उद्देश डोळ्यासमोर ठेवून डॉ. आंबेडकरांनी २ वर्ष ११ महिने व १८ दिवस अथक परिश्रम घेवून ३९५ कलमे, २२ भाग व ०८ परिशिष्टे असलेले जगातील सर्वात मोठे संविधान देशाला अर्पित केले. आज आपण संविधानाला स्विकारून ६० वर्षे उलटली आहेत. या ६० वर्षांच्या कालखंडात कोणत्याही सामाजिक संघटनेने, राजकीय पक्षाने अथवा सामान्य जनतेने संविधान विरोधी बंड न पुकारणे हीच भारतीय संविधानाची, लोकशाहीची त्याचप्रमाणे डॉ. आंबेडकरांच्या आदर्शवादी विचारांच्या यशस्वीतेची सर्वात उत्तम पावती आहे.

डॉ. आंबेडकरांनी संपूर्ण भारत वर्षात संविधानाच्या माध्यमातून केवळ राजकीय लोकशाहीच नव्हे तर आर्थिक व सामाजिक क्षेत्रातही लोकशाही रुजविली आहे. व्यक्ती स्वातंत्र्यासाठी त्याचप्रमाणे भारतासारख्या प्रतिगामी, विषमतापूर्ण समाजात जेथे बहुजनांचे, महिलांचे, आदिवासींचे सर्वोत्तम शोषण झालेले आहे अशा समाजासाठी लोकशाही हाच सर्वोत्तम पर्याय आहे ही बाब डॉ. आंबेडकरांनी हेरली होती. त्यानुसार भारतीय विविधतेचा तसेच जगातील अनेक देशांच्या संविधानाचा चिकीत्सक अभ्यास करून डॉ. आंबेडकरांनी एक परिपूर्ण व परिपक्व अशा संविधानाची निर्मीती केली.

डॉ. आंबेडकरांनी मांडलेला सामाजिक न्याय :

भारतीय संविधानातील उद्देशपत्रिका, मुलभूत हक्क व मार्गदर्शक तत्वातून डॉ. आंबेडकरांनी भारतीय समाजाच्या संदर्भात सामाजिक, आर्थिक व राजकीय न्यायाची संकल्पना स्पष्ट केली आहे. संविधानातील कलम १२ ते ३५ नुसार भारतीय नागरिकांना काही मुलभूत अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत. ज्यामध्ये समतेचा अधिकार शासकीय सेवांमध्ये नोकरीच्या समान संधी, स्वातंत्र्याचा अधिकार, शोषणाविरुद्धचा अधिकार, धर्मस्वातंत्र्य, शिक्षणस्वातंत्र्य, संचार स्वातंत्र्य, भाषण स्वातंत्र्य त्याचप्रमाणे डॉ. आंबेडकरांना सर्वात महत्वाचा वाटणारा घटनात्मक उपायांचा अधिकार यासारख्या मुलभूत अधिकारांचा समावेश होतो. त्याचप्रमाणे कलम १७ नुसार अस्पृश्यता नष्ट करणे, दलित, महिला, आदिवासी या सारख्या दुर्बल घटकांना भारतीय संविधानाने दिलेल्या विशेष सवलती व आरक्षण त्याचप्रमाणे सतीप्रथा,

बालविवाह, अंधश्रद्धा, गुन्हेगारी, दहशतवाद, हुंडा, घटस्फोट, प्रदुषण यासारख्या समस्यांवर संविधानाने घातलेले निर्बंध इ. च्या माध्यमातून असे स्पष्ट होते की, भारतीय संविधानाने सामान्य नागरिकांना आर्थिक, राजकीय व सामाजिक न्यायाची हमी दिली आहे. यावरून भारतीय समाजाच्या बाबतीत डॉ. आंबेडकरांच्या विचारांची प्रासंगिकता स्पष्ट होते.

मार्गदर्शक तत्वातून मांडलेला सामाजिक न्याय :

भारतीय संविधानात कलम ३६ ते ५१ मध्ये मार्गदर्शक तत्वांचा उल्लेख आढळतो. ही सर्व तत्वे भारतीय समाजाची भविष्यातील वाटचाल ठरविण्याच्या दृष्टीने मार्गदर्शक ठरतात. तसेच ही सर्व तत्वे डॉ. आंबेडकरांना अपेक्षित असणारी सामाजिक न्यायाची संकल्पना स्पष्ट करणारी ठरतात. मार्गदर्शक तत्वांमध्ये राज्यातील जनतेसाठी कल्याणकारी राज्य निर्माण करणे, समान काम समान वेतन, उपजिविकेची साधने पुरविणे, ग्रामपंचायतींना घटनात्मक दर्जा मिळवून देणे, लोक सहाय्याचा हक्क, प्रसुती हक्क, दुर्बल घटकांच्या आर्थिक व शैक्षणिक हिताचे रक्षण व संवर्धन, आंतरराष्ट्रीय सुरक्षा संवर्धन, पर्यावरणाचे संरक्षण व संवर्धन या सारख्या महत्वपूर्ण बाबींचा समावेश आढळतो. ह्या सर्व बाबींवरून असे स्पष्ट होते की, डॉ. आंबेडकरांनी मार्गदर्शक तत्वांमधून साकारलेली सामाजिक न्यायाची संकल्पना समाजाच्या सर्वांगाला स्पर्श करणारी आहे. एकुणच संपूर्ण संविधानातून आपल्याला डॉ. आंबेडकरांच्या समतावादी, आदर्शवादी विचारांचे प्रगटीकरण झाले असल्याचे दिसून येते.

निष्कर्ष :

- १) डॉ. आंबेडकरांच्या आदर्शवादी विचारांची प्रासंगिकता आजही सिध्द होते.
- २) देशातील सामाजिक, आर्थिक व राजकीय विषमता नष्ट करण्यामध्ये डॉ. आंबेडकरांचे कार्य व विचारांचे योगदान महत्वपूर्ण आहेत.
- ३) डॉ. आंबेडकरांच्या आदर्शवादावर बुध्द तत्वज्ञानाचा प्रभाव आहे.
- ४) डॉ. आंबेडकरांनी मांडलेली सामाजिक न्यायाची संकल्पना जनकल्याणाचे प्रमुख सुत्र आहे.
- ५) केवळ भारतीय समाजालाच नव्हे तर संपूर्ण जगाला डॉ. आंबेडकरांच्या आदर्शवादी विचारांची गरज आहे.

संदर्भ :

- १) भारतीय संविधान
- २) भगवान बुध्द आणि त्यांचा धम्म - डॉ. आंबेडकर
- ३) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर - धनंजय किर
- ४) भारतीय राजकीय विचारवंत - भा.ल. भोळे
- ५) समाजशास्त्रज्ञ डॉ. आंबेडकर - डॉ. प्रदीप आगलावे

